

MINISTERSTWO
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU
dr hab. prof. IH PAN Magdalena Gawin

Warszawa, 01 października 2018 r.

DOZ-KiNK.6521.67.2018.MP

Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków
/wg rozdzielnika/

Szanowni Państwo,

zgodnie z art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w ramach koordynowania działalności wojewódzkich konserwatorów zabytków, Generalny Konserwator Zabytków może ustalać ogólne kierunki ich działania, wydawać instrukcje i wytyczne określające sposób ich postępowania oraz oczekiwać od nich sprawozdań z działalności. W związku z powyższym przedstawiam wytyczne w zakresie czynności podejmowanych przez wojewódzkich konserwatorów zabytków w procedurze wydawania pozwolenia na wywóz stały zabytków za granicę.

Kwalifikacja pozwolenia na wywóz stały zabytków za granicę do kategorii decyzji administracyjnych determinuje obowiązek przeprowadzenia postępowania regulowanego przepisami K.p.a. Przy czym istotnym elementem wpływającym na konieczność dostosowywania regulacji kodeksowej do specyfiki procedury wywozowej jest swoiste rozdzielenie kompetencji do rozpatrzenia i rozstrzygnięcia powyższej sprawy administracyjnej między ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dalej: Minister Kultury, w imieniu którego zadania i kompetencje w tym zakresie wykonuje Generalny Konserwator Zabytków - art. 89 pkt 1 i art. 90 ust. 2 pkt 5 u.o.z.o.z.) oraz wojewódzkiego konserwatora zabytków (dalej: w.k.z.).

Zgodnie z art. 52 ust. 2 u.o.z.o.z., osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, w której posiadaniu znajduje się zabytek, składa wniosek o wydanie jednorazowego pozwolenia na stały wywóz zabytku za granicę, za pośrednictwem w.k.z. Jednocześnie art. 52 ust. 1 u.o.z.o.z. stanowi, że organem właściwym rzeczowo w kwestii tego rodzaju pozwoleń jest Minister Kultury. Tym samym ustawodawca, w powyższym artykule, ustanawia w.k.z. organem pośredniczącym w przekazywaniu wniosków o wydawanie pozwoleń wywozowych.

Należy jednak podkreślić, że w świetle obowiązujących unormowań rola w.k.z. w procedurze

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

wywozowej nie może być sprowadzana wyłącznie do „skrzynki podawczej” Ministra Kultury. W szczególności bowiem przepisy rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz. U. Nr 89, poz. 510; dalej: rozporządzenie wywozowe) *expressis verbis* nakładają na w.k.z. określone obowiązki procesowe w postaci:

- 1) konieczności dokonania oględzin zabytku (§ 7 ust. 1);
- 2) przesłania wniosku o wydanie pozwolenia wywozowego wraz z protokołem oględzin zabytku do Ministra Kultury (§ 8 ust. 1).

Zasadnicza kompetencja w.k.z. sprowadza się do przeprowadzenia czynności dowodowej w postaci oględzin, której wyniki są następnie przekazywane organowi umocowanemu do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Istotą oględzin jest bezpośrednio zbadanie ich przedmiotu przez organ administracji publicznej (jego pracowników) w celu dokonania ustaleń mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Ta czynność procesowa implikuje zatem bezpośrednio zetknięcie się organu administracyjnego z elementami stanu faktycznego danej sprawy. Podkreślić również należy, że wykonanie prawnego obowiązku, określonego w § 7 ust. 1 rozporządzenia wywozowego, nie stanowi przeprowadzenie dowodu wyłącznie z kolorowej fotografii zabytku, którą wnioskodawca dołącza do wniosku o pozwolenie wywozowe, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia wywozowego. W.k.z. posiada uprawnienia z pogranicza oceny stanu faktycznego, dokonywanej z punktu widzenia hipotezy stosowanej w tym postępowaniu normy materialnoprawnej (w szczególności odkodowywanej z art. 51 ust. 1 i 4 oraz art. 59 ust. 1 u.o.z.o.z. przewidujących przesłanki wydania pozwolenia wywozowego). Przeprowadzenie tego typu kwalifikacji będzie bowiem prostą i bezpośrednią konsekwencją ustalenia przez w.k.z. tych elementów stanu faktycznego sprawy, o których stanowi § 8 ust. 2 rozporządzenia wywozowego. Z tego przepisu wynika, kierowany do powyższego organu, nakaz sporządzenia protokołu oględzin, w celu poczynienia ustaleń w zakresie:

- a) rodzaju („kategorii”) zabytku objętego wnioskiem o pozwolenie wywozowe (celem stworzenia „opisu zabytku”);
- b) autorstwa lub określenia wytwórcy takiego zabytku;
- c) czasu jego powstania;
- d) wartości zabytku wyrażonej w określonej kwocie.

Wyszczególnione powyżej elementy protokołu oględzin wyraźnie nawiązują do tych cech zabytków, które ustawodawca uznaje za istotne z perspektywy przesłanek materialnoprawnych obowiązku uzyskiwania pozwolenia wywozowego (por. art. 51 ust. 1 w związku z art. 59 ust. 1 pkt 6 u.o.z.o.z.). Oględziny zatem są podstawą do kwalifikowania zabytku w ramach kategorii wymienionych w art. 51 ust. 1 u.o.z.o.z. i w istocie tylko o takim zakresie „rozpatrzenia wniosku” przez w.k.z. wspomina prawodawca. Jednocześnie jednak

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

oznacza to, że zasadniczo już na etapie oceny przez w.k.z. wniosku o wydanie jednorazowego pozwolenia na stały wywóz zabytku za granicę, dokonywane są ustalenia niektórych elementów stanu faktycznego sprawy, objętego stosowaną przez Ministra Kultury normą prawną podlegającą konkretyzacji w drodze decyzji administracyjnej w sprawie pozwolenia wywozowego. Dlatego też rzetelność dokonywanych ustaleń w ramach oględzin ma nadrzędne znaczenie w prowadzonym postępowaniu w sprawie wydania pozwolenia wywozowego.

Ponadto, jak podkreślono w § 7 ust. 2 rozporządzenia wywozowego, oględziny mogą być przeprowadzone przy udziale właściwych biegłych (tj. ekspertów posiadających wiedzę fachową w danej dziedzinie niezbędną do wyjaśnienia okoliczności dotyczących stanu faktycznego danej sprawy) i przy użyciu specjalistycznych urządzeń. Decydując o skorzystaniu z owej „możliwości” w.k.z. powinien kierować się zasadą ogólną prawdy obiektywnej (art. 7 k.p.a.) i nakazem dążenia do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego danej sprawy administracyjnej. Zwrócić również należy uwagę na odrębność ustaleń dokonywanych w czasie oględzin w toku postępowania w sprawie wydania jednorazowego pozwolenia na stały wywóz zabytku za granicę, a postępowania w sprawie wydania pozwolenia na wywóz czasowy. W postępowaniu w sprawie wydania pozwolenia na czasowy wywóz zabytku za granicę, w.k.z. zobowiązany jest bowiem do zbadania dodatkowo, czy stan zachowania zabytku pozwala na jego wywóz oraz czy osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, w której posiadaniu znajduje się zabytek, daje rękojmię, że nie ulegnie on zniszczeniu lub uszkodzeniu i zostanie przywieziony do kraju przed upływem terminu ważności pozwolenia.

W.k.z. przy rozpatrywaniu wniosków w sprawach wywozu zabytków lub innych przedmiotów za granicę może zasięgać opinii instytucji kultury wyspecjalizowanych w opiece nad zabytkami bądź rzeczoznawcy ministra.

Czynności w.k.z. powinny zostać podjęte niezwłocznie po wpłynięciu wniosku do Urzędu - od tego momentu zaczynają bowiem biec terminy postępowania administracyjnego, w tym termin do załatwienia sprawy. Zaleca się aby **ogłędziny zostały dokonane nie później niż 14 dni od dnia złożenia wniosku**. Natomiast **protokół z tych oględzin wraz z aktami sprawy, należy przekazać do Ministra Kultury w ciągu 3 dni od ich przeprowadzenia**.

Z wyrazami szacunku

Magdalena Gawin

Otrzymują:

1. Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
2. Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków
3. Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków
4. Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków
5. Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków
6. Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
7. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
8. Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
9. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków
10. Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków
11. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków
12. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
13. Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków
14. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków
15. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
16. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków